

Pomorski prevoz pomoću kontajnera

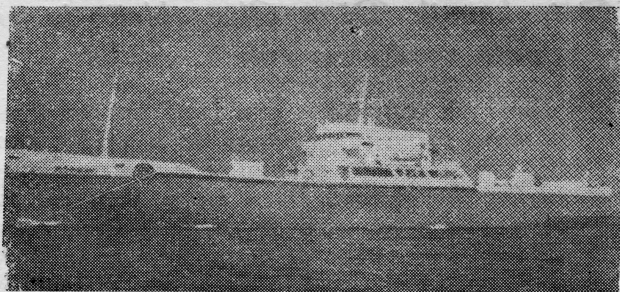
Ing. Mirko Posavec, Zagreb

U SAD već se dulje vremena proučavaju nove najmodernije metode o pomorskom prevozu, kako bi se snizile cijene prevoznih usluga. Društvo pomorskih arhitekata i inženjera ukazuje na to da budućnost pomorskog prevoza leži u primjeni jedinstvenih tereta, tzv. containera, sposobnih da snize troškove rukovanja za 65 do 80%. Pomoću njih može se i zadržavanje broda u luci skratiti za 80%.

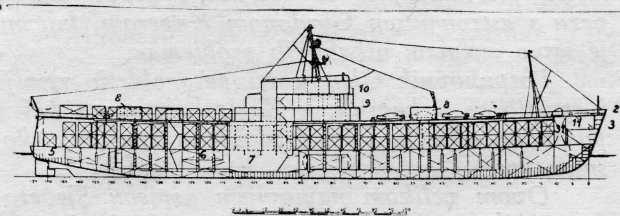
Općenito se može reći da pomorstvo još nije dostiglo onaj stupanj mehanizacije, koji su postigle ostale grane industrije, i da se ono još uvelike oslanja na ljudsku radnu snagu, koja je, obzirom na visinu plaća u SAD, veoma akupa, i stoga teže tereti američku trgovačku mornaricu,

nego je to slučaj kod drugih flota. Da bi se to otklonilo postoje dva puta: ili davati subvencije, ili sniziti troškove eksploatacije. Subvencije, međutim, prema sadanjem iskustvu, ne bi donijele uspjeha, te prema tome ostaje samo drugi put. To je nužnije tim više što se plaće lučkih radnika godišnje povećavaju za oko 8%, dok je njihova efikasnost od 1948. u neprekidnom padu, što nije slučaj s ostalim profesijama. Osim toga konkurencija aviona već se osjeća i u prevozu robe, a ne samo putnika.

Ovi problemi jednako zaokupljaju i Britance, ali su oni manje oduševljeni za primjenu containera. Oni su iznijeli teškoće u uvađanju linijskih brodova, jedinstveno specijaliziranih za prevoz containera. Po njima, za bro-

Kontajner »Floridian«

Smještaj kontajnera u »Floridianu«

dovlasnike ovi brodovi imaju više nedostataka. Prije svega, kontajneri imaju pravokutne stranice, dok su bokovi broda redovito obli zbog lakše plovidbe, radi veće brzine i manjeg potroška goriva. U pomanjkanju uravnotežene

trgovine u oba pravca često se mora prevoziti prazne containere. Osim toga, oni stvaraju i tihve probleme kao što su: specijalizirana oprema, prostor za uskladištenje, punjenje i ispražnjavanje containera u ograđenom lučkom prostoru radi zahtjeva carine itd. Stoga se prednosti brzog i sigurnog rukovanja mogu postići, prema mišljenju Britanaca, samo u prevozu robe koja se utovaruje bez prestanka, tj. robe iz industrijskih regiona, i stoga prevoz containera neće još zadugo potisnuti klasičan prevoz.

Bez sumnje iskustvo u transportu pomoću containera proširit će se na kraćim relacijama kao što su sada između Britanije i Irske, Francuske i Sjeverne Afrike, New-Yorka, i Floride ili Portorika, tj. u prometu gdje carinski problemi ne postoje ili su ograničeni, ili u međunarodnoj kabotaži u okviru Evropskog zajedničkog tržišta ili Zone slobodne razmjene. Eto zato su iskustva sa prvim nosačima containera »Floridianom« i »Newyorkeom« konstruktivna. Izvještaj koji su dali njihovi vlasnici pun je oduševljenja i dokazuje da promet neprestano raste. Naročito je zanimljivo znati pod kakvim se uvjetima vrši eksploatacija i kako nalaze zaposlenje. Tri pomorska prevoznika containera, koliko ih sada ima u SAD sklopila su sporazum sa cestovnim prevoznicima na manje udaljenosti, omogućavajući im da uspješno konkuriraju cestovnim prevoznicima na veće udaljenosti. Na ta način brodari dobivaju na prevoz containere sa uadljenosti od 300 km od luke. Međutim, ova se zona sve više širi, te je tako budućnost brodova prevozioca containera potpuno osigurana. Zasad je to još samo američka metoda prevoza, ali nema dvojbe da će je uskoro prihvatiti i Evropa.